

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หัวข้อโครงการ

การศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาอุตสาหกรรมกล้วยตากเพื่อยกระดับสู่มาตรฐานสากล (กรณีศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก)

Study the Problem of Dried Banana Industry Development for Upgrading to International Standard : A Case Study in Phitsanulok

1.2 หลักการ และเหตุผล

เนื่องจากการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติในการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา แม้ว่าจะบรรลุเป้าหมายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่กลุ่มประชากรที่ได้รับผลประโยชน์และความมั่นคงทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่ คือ กลุ่มที่อยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลจะเห็นได้จาก รายได้ต่อหัวของคนไทยในกรุงเทพฯ และปริมณฑลที่สูงกว่าประชากรในภาคอื่นๆ ของประเทศมาก ช่องว่างระหว่างรายได้และโอกาสที่ได้รับจากผลของการขยายตัวของเศรษฐกิจที่ผ่านมา ได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของชาวชนบท ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศและการพัฒนาประเทศในระยะยาว ดังนั้นตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 จนถึงปัจจุบัน) ได้มุ่งเน้นแผนพัฒนาฯ ที่สำคัญแผนหนึ่ง คือ การกระจายรายได้สู่ชนบท เพื่อลดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ระหว่างชนบทกับเมือง โดยรัฐบาลได้มุ่งส่งเสริมการสร้างงานในชนบทเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่แรงงานในชนบทและสนับสนุนให้มีการประกอบอาชีพเสริมให้กับเกษตรกร เพื่อก่อให้เกิดรายได้นอกภาคการเกษตรเป็นการเพิ่มรายได้และสร้างแหล่งรายได้ใหม่ให้กับเกษตรกร ซึ่งอุตสาหกรรมกล้วยตากก็เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่เป็นอุตสาหกรรมในท้องถิ่นที่มีการค้นคว้าภายในจังหวัดพิษณุโลกเป็นจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตาม ในสภาพปัจจุบันยังมิได้มีการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา อย่างจริงจังและชัดเจนมาใช้กับอุตสาหกรรมกล้วยตากอย่างครบวงจร ตั้งแต่ เรื่องวัตถุดิบ การนำไปแปรรูป จนถึงการส่งสินค้าจนถึงมือลูกค้า ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของอุตสาหกรรมกล้วยตากพร้อม กับเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหา รวมทั้งยังจัดทำคู่มือมาตรฐานเพื่อให้ความรู้กับกลุ่มผู้ผลิตอุตสาหกรรมกล้วยตากในการปรับปรุงดูแลประสิทธิภาพการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นระบบมาตรฐาน GMP ,ระบบมาตรฐาน HACCP ,มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ,กิจกรรม 5ส และระบบมาตรฐานคุณภาพ ISO 9001 : 2000 เป็นต้น

1.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. ศึกษาปัญหาที่เกิดในการผลิตผลิตภัณฑ์กล้วยตากตั้งแต่การปลูกกล้วย การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว กระบวนการนำกล้วยมาแปรรูป การเก็บรักษา การบรรจุผลิตภัณฑ์ และการจัดจำหน่าย
2. วิเคราะห์ถึงปัญหาในการผลิตผลิตภัณฑ์กล้วยตาก
3. นำข้อมูลที่ทำให้เกิดปัญหาในการผลิตผลิตภัณฑ์กล้วยตากที่ได้จากการวิเคราะห์มาหาวิธีการแก้ไข
4. เสนอแนะวิธีการปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของการผลิตผลิตภัณฑ์กล้วยตาก
5. จัดทำคู่มือเพื่อให้ความรู้กับสถานประกอบการในการปรับปรุงดูแลประสิทธิภาพการทำงาน

1.4 เกณฑ์ชี้วัดผลงาน (Output)

1. ข้อมูลที่นำมาศึกษาวิจัยมาจากแหล่งข้อมูลจริง
2. นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาวิเคราะห์หาปัญหาการผลิต ผลิตภัณฑ์กล้วยตาก
3. เมื่อทำการศึกษาวิจัยแล้ว สามารถวิเคราะห์หาปัญหาในการผลิตผลิตภัณฑ์กล้วยตาก

1.5 เกณฑ์ชี้วัดผลสำเร็จ (Outcome)

1. สามารถแสดงถึงผลที่ได้จากการวิเคราะห์ปัญหาการผลิตกล้วยตากในด้านบุคคล ด้านวัตถุดิบ ด้านกระบวนการผลิต ด้านการตลาด ด้านการจัดการสุขอนามัย และด้านเครื่องจักร
2. เสนอแนะแนวทางวิธีการแก้ปัญหาที่ได้ จากการวิเคราะห์ปัญหาสามารถนำมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในอุตสาหกรรมกล้วยตาก

1.6 ขอบเขต

สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจากแหล่งข้อมูลจริงมาวิเคราะห์ถึงปัญหาในด้านบุคคล ด้านวัตถุดิบ ด้านกระบวนการผลิต ด้านการตลาด ด้านการจัดการสุขอนามัย และด้านเครื่องจักร ในอุตสาหกรรมกล้วยตากในจังหวัดพิษณุโลก และสามารถเสนอแนะแนวทางการแก้ไข และป้องกันปัญหาด้านต่างๆ ได้ รวมทั้ง ได้จัดทำคู่มือการยกระดับมาตรฐาน โดยใช้ระบบมาตรฐานคุณภาพต่างๆ อันได้แก่

- (1) กิจกรรม 5ส
- (2) มาตรฐาน HACCP
- (3) มาตรฐาน GMP
- (4) มาตรฐาน ISO 9001 : 2000
- (5) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

1.7 สถานที่ในการดำเนินการวิจัย

1. อาคารปฏิบัติการภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลกจังหวัดพิษณุโลก
2. อำเภอบางกระทุ่ม , อำเภอเมือง , อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก
3. ห้องสมุด คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

1.8 ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

- 2 ตุลาคม 2549 – 2 พฤษภาคม 2551

1.9 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้รับทราบข้อมูลของกระบวนการในการผลิตผลิตภัณฑ์กล้วยตากตั้งแต่กระบวนการปลูกจนถึงการจัดจำหน่าย อีกทั้งยังได้ทราบปัญหาที่เกิดขึ้นในการผลิตผลิตภัณฑ์กล้วยตาก
2. กลุ่มเกษตรกรแปรรูปผลผลิตเกษตรอย่างง่ายมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพทั้งด้านการผลิต การตลาด ระบบการให้บริการข้อมูลและการควบคุมมลภาวะในแหล่งที่แปรรูป
3. รายได้เฉลี่ยต่อหัวของเกษตรกรเพิ่มขึ้นเมื่อนำวิธีการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดทำผลิตภัณฑ์กล้วยตากมาปรับปรุงแก้ไข
4. ลดอัตราการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่เมืองใหญ่เนื่องจากการรวมกลุ่มกันเพื่อประกอบอาชีพการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในชุมชน
5. เกษตรกรสามารถเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลผลิตเกษตร โดยการแปรรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์กล้วยตาก เพื่อจำหน่ายได้อย่างมีคุณภาพถูกสุขอนามัยและไม่สร้างมลพิษให้กับสิ่งแวดล้อม
6. ผลิตภัณฑ์แปรรูปที่เกษตรกรผลิตขึ้นจะสามารถได้รับเครื่องหมายรับรองคุณภาพจากหน่วยงานที่ให้การรับรองมาตรฐาน เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา(อย.) กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม(สมอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นต้น

